

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN LÊ HOA

**HOÀN THIỆN PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH
TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI
TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN LÊ HOA

**HOÀN THIỆN PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH
TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI
TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Kế toán

Mã số : 62.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS, TS. NGUYỄN QUANG HÙNG
2. TS. HOÀNG XUÂN HÒA

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Nguyễn Lê Hoa

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ	18
1.1. LÝ LUẬN VỀ GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ	18
1.1.1. Tập đoàn kinh tế	18
1.1.1.1. Khái niệm về Tập đoàn kinh tế.....	18
1.1.1.2. Vai trò của Tập đoàn kinh tế trong nền kinh tế	21
1.1.2. Lý luận về giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế	23
1.1.2.1. Khái niệm, phương thức giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế	23
1.1.2.2. Mục tiêu, chủ thể và nội dung giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế	26
1.2. LÝ LUẬN VỀ PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ	31
1.2.1. Khái niệm, mục tiêu phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	31
1.2.1.1. Khái niệm Phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	31
1.2.1.2. Mục tiêu của phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	32
1.2.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	34
1.2.3. Cơ sở dữ liệu và quy trình Phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	38
1.2.3.1. Cơ sở dữ liệu.....	38
1.2.3.2. Quy trình phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế.....	41

1.2.4. Phương pháp phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế	41
1.2.5. Nội dung phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế	47
1.2.5.1. Nội dung phân tích tài chính trong giám sát mức độ bảo toàn và phát triển vốn của Tập đoàn kinh tế	47
1.2.5.2. Nội dung phân tích tài chính trong giám sát việc quản lý, sử dụng vốn đối với Tập đoàn kinh tế	50
1.2.5.3. Nội dung phân tích tài chính trong giám sát kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh đối với Tập đoàn kinh tế	56
1.2.5.4. Nội dung phân tích tài chính trong giám sát nguy cơ rủi ro, phá sản đối với Tập đoàn kinh tế	60
1.3. KINH NGHIỆM VỀ PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH CỦA MỘT SỐ NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM RÚT RA CHO VIỆT NAM.....	66
1.3.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc.....	66
1.3.2. Kinh nghiệm của Hàn Quốc.....	67
1.3.3. Kinh nghiệm của các nước OECD.....	69
1.3.4. Bài học kinh nghiệm về phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế ở Việt Nam.....	70
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	71
Chương 2: THỰC TRẠNG PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	72
2.1. TỔNG QUAN VỀ TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	72
2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam	72
2.1.2. Đặc điểm tổ chức quản lý của các Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam	76
2.1.3. Đặc điểm hoạt động tài chính của các Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam ảnh hưởng đến Phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	79
2.1.4. Tình hình tài chính và kết quả hoạt động kinh doanh của các Tập đoàn kinh tế nhà nước hiện nay.....	83
2.2. KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH CỦA CƠ QUAN ĐẠI DIỆN CHỦ SỞ HỮU ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ TRONG THỜI GIAN QUA	86

2.3. THỰC TRẠNG PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	88
2.3.1. Thực trạng cơ sở dữ liệu phục vụ phân tích trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	88
2.3.2. Thực trạng phương pháp phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	89
2.3.3. Thực trạng quy trình phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	90
2.3.4. Thực trạng nội dung Phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	90
2.3.4.1. Thực trạng nội dung phân tích tài chính trong giám sát việc bảo toàn và phát triển vốn	91
2.3.4.2. Thực trạng nội dung phân tích tài chính trong giám sát việc quản lý, sử dụng vốn đối với các Tập đoàn kinh tế nhà nước	93
2.3.4.3. Thực trạng nội dung phân tích tài chính trong giám sát kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp.....	102
2.4. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM	108
2.4.1. Những kết quả đạt được	108
2.4.2. Hạn chế và nguyên nhân của hạn chế	110
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	116
Chương 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	117
3.1. NHỮNG MỤC TIÊU, QUAN ĐIỂM PHÁT TRIỂN CÁC TẬP ĐOÀN KINH TẾ Ở VIỆT NAM.....	117
3.1.1. Mục tiêu tổng quát hình thành và phát triển các Tập đoàn kinh tế Việt Nam	117
3.1.2. Các quan điểm phát triển các Tập đoàn kinh tế ở Việt Nam	118
3.2. NGUYÊN TẮC HOÀN THIỆN PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM	120
3.2.1. Nguyên tắc phù hợp	120
3.2.2. Nguyên tắc trung thực và trách nhiệm	122

3.2.3. Nguyên tắc khách quan	122
3.2.4. Nguyên tắc khả thi và hiệu quả	123
3.3. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH TRONG GIÁM SÁT TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI TẬP ĐOÀN KINH TẾ NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM	123
3.3.1. Hoàn thiện về cơ sở dữ liệu phục vụ phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	123
3.3.2. Hoàn thiện phương pháp phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	124
3.3.3. Hoàn thiện quy trình phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam.....	125
3.3.4. Hoàn thiện nội dung phân tích tài chính trong giám sát tài chính đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước ở Việt Nam	127
3.3.4.1. Hoàn thiện nội dung phân tích tài chính trong giám sát tình hình bảo toàn và phát triển vốn đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước	127
3.3.4.2. Hoàn thiện nội dung phân tích tài chính trong giám sát việc quản lý, sử dụng vốn đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước	132
3.3.4.3. Hoàn thiện nội dung phân tích tài chính trong giám sát kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước	145
3.3.4.4. Bổ sung nội dung giám sát nguy cơ rủi ro tài chính, cảnh báo nguy cơ phá sản đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước.....	149
3.4. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN GIẢI PHÁP.....	161
3.4.1. Đối với Nhà nước và các cơ quan chức năng, cơ quan đại diện chủ sở hữu vốn nhà nước tại Tập đoàn kinh tế	161
3.4.2. Đối với Tập đoàn kinh tế nhà nước.....	162
3.4.3. Đối với các giám sát viên chuyên trách	163
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	164
KẾT LUẬN.....	165
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	167
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	168
PHỤ LỤC.....	172

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

BH&CCDV	: Bán hàng và cung cấp dịch vụ
BQ	: Bình quân
CSH	: Chủ sở hữu
CĐKT	: Cân đối kế toán
DN	: Doanh nghiệp
DNNN	: Doanh nghiệp nhà nước
DT	: Doanh thu
DTTC	: Doanh thu tài chính
HĐĐT	: Hoạt động đầu tư
HĐKD	: Hoạt động kinh doanh
HĐQT	: Hội đồng quản trị
HĐTC	: Hoạt động tài chính
HTK	: Hàng tồn kho
KD	: Kinh doanh
KQKD	: Kết quả kinh doanh
LCTT	: Lưu chuyển tiền tệ
LN	: Lợi nhuận
LNST	: Lợi nhuận sau thuế
LNTT	: Lợi nhuận kế toán trước thuế
NCS	: Nghiên cứu sinh
NSNN	: Ngân sách nhà nước
NXB	: Nhà xuất bản
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
TCDN	: Tài chính doanh nghiệp
TĐKT	: Tập đoàn kinh tế
TĐKTNN	: Tập đoàn kinh tế nhà nước
TSCĐ	: Tài sản cố định
TSNH	: Tài sản ngắn hạn
VCSH	: Vốn chủ sở hữu
VKD	: Vốn kinh doanh

DANH MỤC CÁC BẢNG

<u>Số hiệu</u>	<u>Nội dung</u>	<u>Trang</u>
Bảng 2.1:	Các tập đoàn kinh tế nhà nước hiện nay theo quy định của Luật doanh nghiệp 2014	75
Bảng 2.2:	Một số chỉ tiêu tài chính chủ yếu của các Tập đoàn kinh tế nhà nước	84
Bảng 2.3:	Thực trạng nội dung phân tích trong giám sát tình hình bảo toàn và phát triển vốn đối với EVN	92
Bảng 2.4:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát tình hình đầu tư vốn đối với công ty mẹ - Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam	95
Bảng 2.5:	Thực trạng nội dung phân tích trong giám sát khả năng thanh toán của cơ quan đại diện chủ sở hữu đối với Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam.....	100
Bảng 2.6:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát tình hình lưu chuyển tiền tệ - Công ty mẹ Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam	101
Bảng 2.7:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát tình hình thực hiện kế hoạch sản xuất kinh doanh đối với Tập đoàn Điện Lực Việt Nam	102
Bảng 2.8:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh đối với Tập đoàn Điện lực Việt Nam	103
Bảng 2.9:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát tình hình thực hiện nghĩa vụ với Ngân sách nhà nước kỳ 6 tháng đầu năm 2016.....	105
Bảng 2.10:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát tình hình trích lập và sử dụng các quỹ năm 2015 đối với Tập đoàn Điện lực Việt Nam	106
Bảng 2.11:	Thực trạng nội dung Phân tích trong giám sát kết quả hoạt động của Ban điều hành tại Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam 2015	107
Bảng 3.1:	Giám sát tình hình bảo toàn và phát triển vốn đối với Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam.....	128
Bảng 3.2:	Giám sát tình hình bảo toàn và phát triển vốn đối với công ty mẹ - Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam	130
Bảng 3.3:	Giám sát tình hình đầu tư đối với Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam.....	133

Bảng 3.4: Giám sát tình hình đầu tư đối với công ty mẹ - Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam.....	134
Bảng 3.5: Hiệu suất sử dụng vốn của toàn Tập đoàn Viễn Thông Quân đội.....	135
Bảng 3.6: Hiệu suất sử dụng vốn của công ty mẹ - Tập đoàn Viễn Thông Quân đội.....	136
Bảng 3.7: Giám sát tình hình quản lý nợ đối với Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	138
Bảng 3.8: Giám sát tình hình quản lý nợ đối với công ty mẹ của Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	139
Bảng 3.9: Giám sát tình hình thanh toán nợ đối với Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	140
Bảng 3.10: Giám sát tình hình thanh toán nợ đối với công ty mẹ của Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	141
Bảng 3.11: Giám sát tình hình lưu chuyển tiền tệ đối với toàn Tập đoàn Viễn Thông Quân đội.....	143
Bảng 3.12: Giám sát tình hình lưu chuyển tiền tệ đối với công ty mẹ Tập đoàn Viễn Thông Quân đội.....	144
Bảng 3.13: Hiệu quả hoạt động kinh doanh của toàn Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	147
Bảng 3.14: Hiệu quả hoạt động kinh doanh của công ty mẹ Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	148
Bảng 3.15: Nhận diện rủi ro tài chính của toàn Tập đoàn Dầu khí Việt Nam.....	153
Bảng 3.16: Nhận diện rủi ro tài chính của công ty mẹ Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam.....	155
Bảng 3.17: Đo lường rủi ro tài chính tại toàn Tập đoàn Bưu Chính Viễn Thông.....	157
Bảng 3.18: Đo lường rủi ro tài chính của Tập đoàn VNPT & Tập đoàn Viettel.....	157
Bảng 3.19: Đo lường rủi ro tài chính của công ty mẹ -Tập đoàn VNPT và công ty mẹ - Tập đoàn Viettel.....	159
Bảng 3.20: Chỉ số Z'' tại công ty mẹ - Tập đoàn Dầu Khí Việt Nam.....	161